

EWAK

A large, stylized graphic design dominates the center of the page. It features several interlocking gears in black and white. In the center, there is a figure that appears to be a person wearing a hat, possibly a conductor or a worker, surrounded by geometric shapes like triangles and rectangles. The overall style is dynamic and industrial.

EWAK

Mae 1934

**Kannad Miziek
ar Vretoneed**

Feiz ha Breiz

Kelaouenn viziek gant skeudennou
Renet gant an Aotrou PERROT

Koumananchou diouz ar bloaz :

Breiz 3 lur
Frans ha broiou stag outi . 15 lur
Evid ar e zo e diavêz bro . 20 lur

Embannor d'ouz ar bloaz :

1/4 pajenn 150 lur
1/2 pajenn 275 lur
3/4 pajenn 300 lur
1 pajenn 500 lur

Pa gemerer da nebeuta pemp Feiz ha Breiz diouz ar bloaz, pep niverenn da 10 lur hepken

Taolit evez ou an nevezenti :

Evit ma vez eo ch'euina pep tra, da **Serignac hepken** eo e tleir kas, hiviziken, kement tra a zell ouz **Feiz ha Breiz** : skr.dou, embannor, koumananchou ha paemanchou.

Kemenadurez d'hor c'houmananterien. - War golo an daouzezet **Feiz ha Breiz** a en em gavo gant hor c'houmananterien, o fedimp, da baea, o unan, o c'houmanant raktal, da : **M. le Directeur de FEIZ HA BREIZ, Serignac** (Finistère), C. C. 21 802 Rennes, ha neuze n'o devezo nemed 15 gwenneg vizou evit degas o arc'hant, e lerc'h eur skoed, ma rankfemp karga ar post da vont d'her goullenn beteg an ti.

Pemzek dez goude ar gemennadurez-ze, ma ne vez deuet netra d'eomp, e kasimp eur baperenn all d'hol lennerien d'o fedi da baea kenta ma ch'ellint. Ne garginp ket ken ar post da vont da c'houlenn arc'hant ar c'houmananchou beteg an ti, rak re vizus eo evit hol lennerien.

TAOLENN AR MIZ

Maro an Ao. Loth gant Y.-V. Perrot	181
Sant Yvon, patron Breiz	186
Perak eo sant Yvon ker karet ha ma 'z eo e Breiz	189
Miz Mae, gant L. B.	191
Perig hag Azilis gant Tintin Anna	192
Istor Breiz	196
Mari Madalen gant J. L'Helgouac'h	202
Ar c'hsa eus ar re a zo bet pareet e Lourd gant Y. U.	204
Mojennou brezonek	206
An diaoul besk gant J. T.	208
Kuzulioù ar medisin gant Paol Riouallon	210
Kuzulioù ar geginerez gant Lizig	211
Divinadennou	212
Sant Yann Vosco	213
XXIV ^e Gouel ar Bleun-Brug	215
Aliou	217
Ar skol vrezonek	217
An eiz eirrusted	218
« Feiz ha Breiz » ar Vugale vihan	220
Paner surzodus ar mevel Fanch	222

Klenved ar c'henou hag an dent

L. LAPIQUONNE SUCCESEUR DE L. JEZÉQUEL

Tenner dent

Loreet gant skol-vedesinerez Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war aour ha war gaoutchouk, hervez ar skouerioù diveza Gwarantisa a ra e labour

RESEO A RA :

Bep Lun, e **LESNEVEN**, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn, e **BRASPARTS** hag er **FAOU**. — Ar c'habinet a gonsultationou a zo digor e Brest, 4, passage Saint Martin, aboue 9 eur beteg kreisteiz, ha da 2 eur beteg 6 eur. *Téléphone 0-16.*

Yec'hed ar Vugale

ar "Sirop FERET"

a-eneb an Dokken

Graet gant louzaouennou hag a gaver er mor, ar sirop-man a ro nerz hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus eur vlez eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale hag hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar sirop Portal, ar sirop Raifort iodé, hag all... » Ar vertuz en deus da yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz d'an izili, a zo penn-abeg ma n'her roer Morse en aner d'ar vugale taget gant an dokken, an trouskennou leaz, ar werbl, an dourer fall, droug-ar-roue, hag ar zempladurez a deu warler'h ar ruzel hag an dreo, etc.

En vente dans toutes les pharmacies.

Dépôt principal : **GRANDE PHARMACIE DU PROGRÈS**, 2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi), BREST.

— Embaucher Poitel —

poitel

Eun hano hebken

Eun ti hepken :

TI-GLAS

PLACE THIERS — MONTROULEZ

**LUNEDOU a bep seurd
evit an holl**

*Eun dibab eus an traou gwella
evit ar-re vouzar*

PHOTO
Appareils, Plaques, Pellicules
de toutes marques

● POITEL - Ti-glas - Ti a fizians ●

BON
evit Kenstrivadeg ar
SKOL VREZONEK

70er BLOAVEZ — Nⁿⁿ 5

MIZ MAE 1934

FEIZ HA BREIZ

Maro an Aotrou LOTH

AN Aotrou Loth? piou eo hennez?
Biskoaz n'em eus klevet hano anezan!

Setu ar pez a lavarlo an darn vrasa eus hol lennerien ha n'eo ket souez ; nak er skolioù o deus heuliet, nak er c'hazetennoù o deus lennet n'eus bet meneg ebet anezan biskoaz ha kouskoudre mar deus eun den hag e oa dleet d'an holl Vretoned gouzout e hano hag anaout e oberou, an Aotrou Loth eo an den-se.

« E Gemene, eme J. Ar Bihan, e « Breiz-Atao » ar 15 a viz ebel, eo e voe ganet Joseph Loth d'ar 27 a viz kerzu « 1847 hag eno iveau e voe badezet en dervez warlerc'h « e c'hiniavez. E Gemene eo e reas e bask kenta, er bloaz « 1859 hag eno iveau e voe konfirmet.

« E vamm? Mari-Jann Ar Gall. Eur vaouezig koant, « brao a fas, leun a spered. Ne ouie na skriva, na lenn. « Dilu e oa a deod, a gredan ha flemmus eun tamm. Eus « a Bloerdut e teue; e Gemene eo e voe eureujet d'he « fried.

« E dad? Eun den devot. Renan a veze graet anezan. « Bep sul e veze en oferenn azezet dirak aoter an Itron « Varia, dalc'hmat saeou mil boutonenn gantzen. Eur « c'hrac'h gavr a veze gantan, er goany, war e zaeou.

« Renan Loth a oa boutaouer hag e dadou, en e raok, iveau. Joseph Loth a stagas gand e studi e kloerdi Ke-« ranna. An Aotrou Olivier, person ar Gemene, d'ar « c'houls-se, eo a c'houleñnas ouz e gure deskal al latin « d'ezan hag hen eo iveau an himi a baeas e skol e Ke-« ranna. »

Kloareg e voe iveau, eur pennad, e kloerdi bras Gwened, met, eur wech bachelour, o welet ne oa ket galvet da vont da veleg, ez eas da ober skol e skolioù bras ar C'houarnamant.

Er bloaz 1869, e oa keleunner e skolach Kemper hag er
bloaz 1873, e Saumur; ac'hano e voe kaset da skoliou bras
Paris : Monge, Stanislas ha Condorcet.

E Paris e reas anaoudegez gand an Aotrou d'Arbois de Jubainville, en devoa digoret, e Skolach Frans, eur skol war ar yezou keltiek; en amzer-ze iveau eo e stagas da skriva èr « Revue Celtique », krouet ha renet gand an Aotrou Gaidoz.

Er bloaz 1883, e ketuilhañ loren an Doktored gand diou studiadenn savet gantan, ar genta e latin, diwarbenn ar brezoneg hag an eil, e galleg, diwarbenn Istor ar Vretoned o'ch ober di skenn war aochou hon Arvor, hag an diou studiadenn-se a verke, ez-vihan, ar pez e vije, diwezatoc'h, ez vrás, da lavaret eo eun den hag e oa e spered hag e galon troet da vat war istor ha yez e dadou koz. Er bloavez-se, iveau, eo a voe degasest da ober skol da Roazhon, hag er bloavez warler'h, dioc'htu, e savas eno skol ar vezou keltiek a renas betek ar bloaz 1910.

Er bloaz 1886 eo e krouas an dastumadenn gaer « Annales de Bretagne » e kaver moulet enni kement a skridou gouiziek savet gantan.

Er bloaveaz 1910, an Aotrou Loth hag a oa dean skol veur Roazon, meur a vloaz a oa, a vob hanvet, da gelenner ar yezou keltiek, e skolach Frans, e Paris, warlerc'h an Aotrou d'Arbois de Jubainville.

Eno e tremens ar rest eus e vuhez hag eno eo e varvas, derc'hent ar zui Fask, d'an 31 a viz meurz diweza, endra ma rene e zeizvet bloavez ha pevar-ugent. E gorf a zo bet beliet d'ar yaou warlerc'h, e douar benniget bered e dud koz, e Gemene, hag an Atrouor Guillevic, vikelvras, en han an Atrouor Trehiou, eskob Gwened, a reas warnan ar pedennou diweza. Douz r'hen pardon.

本
本
本

An Aotrou Loth a zo bet unan eus sperejou brasa ar bed, en e amzer. Samm eun den a leoriou en deus skrivet epad an hanter kant vloaz m'eo bet o labourat a-ze-vri evit brasa mad hor brezoneg.

Evid anaout gwelloc'h a-ze lezennou hor yez en devoa
desket ar c'hemraeg, ar c'herneveg, an iwerzoneg hag ar

An aotrou LOTH

skoseg, da lavaret eo an holl yezou keltiek tramor hag a zo breudeur pe gendirvi-gompez d'hor brezoneg.

Klasket en devoa, gand ar brasa evez, an holl bennadou skridou savet en hor yez, adalek an amzeriou kosa.

Dastumet en devoa, gant preder, an holl hanoiou brezonek roet d'an dud pe d'al lec'hioù, hag a gaver e skridou latin savet etre ar VIe ar XVe kantved.

Lennet en devoa kement skrid ha kement leor brezonik a zo bet savet etre ar XVe hag an XXe kantved.

Studiet en devoa taolennou douarou Breiz hag en em giemmo a rae, dre ma oant bet skrivet ker fall (1).

Pa gomze gand e genvroiz, — hag e blijadur oa hen ober, rak daoust pegeñ uhel e oa savet, n'oa ket lorc'hus tamm ebet, — ha pa gleve ganto eur ger, pe eur werz pe eur marvailh bennak ha n'en deveze ket bet klevet c'hoaz, e veze mall gantan o lakat war baper ha miret outo evelise da vont da goll.

E leoriou a zo eun tenzor evid ar Vretoned, met eun tenzor, siouaz, hag e tremener ebiou d'ezan heb ober eur van outan.

Ped Breizad, graet studiou hir ganto goulskoude, o deus o lennet?

O lavaret eun dousenn e lavarfen marteze re nebeut, met o lavaret eur c'chant e lavarfen re.

Ar Vretoned, — daoust pegeit bennak e padlo c'hoaz an dra estlamus-se, — eo an dud ne ouezont na lenn, na skriva ar yez a gomzont bemdez ha penaouz her gonesfent pa ne vez ket desket d'ezo adalek ar skoliou bihanna betek ar skoliou brasa.

(1) - Les noms bretons du cadastre qui auraient pu fournir un appoint précieux au vocabulaire des dialectes bretons sont atrocement défigurés. On ne s'est pas donné la peine de consulter les titres existants ; on a écrit suivant l'orthographe la plus capricieuse, et comme la plupart des employés chargés de l'opération ignoraient la langue, ils ont transcrit les mots qu'ils entendaient à peu près comme ils eussent transcrit du chinois. (Cf. « Annales de Bretagne », N° 1, p. 90).

O nevezi taolennou douarou departament Penn-ar-Bed

emaer breman : gwella-ze ma vez fiziet, en eun den ker gouziek hag an Aotrou Gourvil, eus a Vontroulez, ar garg da reiza an hanoiou brezonek a vez warno.

An Aotrou Loth ne c'houenne nemed eun dra : ma vije desket pelloc'h ar brezoneg e holl skoliou Breiz : er re vihan, er re genn koulz hag er re veur; dre eno ha dre uno hepken eo e vez salvet.

Ra vezou heuliet e skoueriou ha selaouet e genteliou; ra gerzo eleiz a Vretoned yaouank gant hent splann ar deskadurez keltiek digoret gantan ha gand an Aotroned Ernault, Vallée hag Ar Roux.

En eul lizer a skrive da Rener « Feiz ha Breiz », d'an 11 a viz eost 1931, eus a Doullinet, e kichennek Sant-Efflam, el lec'h ma tremene an hanv, an Aotrou Loth a verke splann labour ar re a gar ar vro : red eo, emezan, unvani ha difenn ar brezoneg, met muioc'h a ezomm a zo c'hoaz d'e zifenn eget d'e unvani :

« Il est facile, je crois, d'unifier les dialectes de Léon, Cornouaille et Tréguier, en prenant pour base le léonard. L'accent est à la même place, plus ou moins intense, mais il n'en est pas de même du vannetais. On pourrait dans une certaine mesure rapprocher les formes, mais en raison de la différence d'accents, on ne serait pas compris. J'en ai fait l'épreuve sur moi-même.

« L'essentiel serait de s'occuper de la défense du breton avant de l'unifier. Le breton a perdu, dans le Morbihan, la péninsule de Rhuys ; il est en train de perdre le Golfe du Morbihan. Dans les villes et les grosses bourgades, le français domine. »

Ya! DIFENN AR BREZONEG, eno ema an dalc'h, en amzer vreman, e Leon, Treger ha Kerne, koulz hag e Gwened; ma ne stagomp ket gand al labour-se, holl a-unan ha raktal, abarz nemeur aman e vez re ziwezat : Breiz-Izel a vezò beuzet dindan mor ar galleg.

Ra vezou eta selaouet kentel ziweza ar Breizad meur a zo o paouez tremen : unvanomp ha difennomp hor yez, brasa tenzor a zo e Breiz, goude hini ar Feiz.

Y.-V. PERROT.

Sent Breiz

SANZEZ ANNA ha SANEZ ERWAN PATRONED BREIZ-IZEL
Peoie evioomp

Sent Breiz enoret e miz mae

- D'an 1. — Santez Berrien, gwerc'hez.
- D'an 3. — Sant Ewen.
- D'ar 4. — Sant Eneour.
- D'ar 7. — Sant Neventer.
- D'an 8. — Sant Iduned.
- D'an 11. — Sant Tudi.
- D'an 12. — Sant Kongar.
- D'an 13. — Sant Brieg, unan eus sez sant Breiz.
- D'ar 15. — Sant Primel.
- D'an 19. — Sant Yvon, patron Breiz.
- D'an 20. — Sant Kollen.
- D'an 21. — Sant Ervan.
- D'an 23. — Sant Petrok.
- D'ar 24. — Sant Donasian ha sant Rogasian.

Sant Yvon, patron Breiz (1253-1303)

YVON Helori, ganet d'ar 7 a'viz here 1253, e maner Kervarzin, harp e Landreger, a voe badezet, en dervez warlerc'h, e iliz-veur Sant Tugdual.

Nevez laket e oa neuze c'hoaz gand ar Pab, ar zant breizad kenta, war roll ar zent : sant Gwilhou Pinchon, eskob Sant-Brieg. Hano a veze alies eus ar zant nevezse e holl diegeziou Breiz, eus e vez, e c'hoarveze warnan burzudou bras, hag eus e bardon kaer.

Mamm Yvonig Kervarzin, Azou Ar Genkiz, a Javare alies d'he mab : « Bez ker fur, atao, ma c'helli bezaeur zant, iveau, eun dervez! »

Yvonig a lakeas kenteliou e vamm da dalvezout ; pemzek vloaz bennak a dremenras er maez eus e vro o'ch ober e studi, e Paris, Orleans ha Roazon hag epad an amzer-ze e voe skouer ar studierien ; wardro e dregont vloaz e voe beleget ha bez e voe skouer ar veleien, tad ar beorien, sklerijenn bro Dreger hag enor Breiz.

D'e hanter kant vloaz e varve, d'ar zul warlerc'h ar Yaou-Bask, d'an 19 a viz mae 1303, met seiz vloaz warnugent goudeze e raet prosez e zanteler, e Landreger, ha seitik vloaz goude ar prosez-se, d'an 19 a viz mae 1347, e oa

laket d'e dro war roll ar zent hag e raet, en e enor, e Landreger, goueliou bras, eun tamm mat kaeroc'h c'hoaz eget ar re a oa bet graet e Sant-Brieg, en enor da zant Gwillou, kant vloaz kentoc'h.

Sant Yvon war e vez

Prosez ar paour hag ar pinvidik

SANT Yvon en devoa eur spered lenum hag eur galon vat; eün oa en e varnedgeziou; eun dervez, war a leverer, eun aotrou pinvidik ha kintus a deus d'e gaout; trabas a glaske ouz eur c'hlasker-bara a oa o tremen ebiou d'e gegin hag a oa chomet, eur pennadig, a-zav, da c'houesaat ar meuzaou mat e oad oe'h aoza d'ezan d'e goan.

Goulenn a rae eur skoued aour ouz ar paour evid ar c'houez vat e oa chomet da glevet e tal e zor.

Yvon ne voe ket nec'het evit dibuna ar gudenn-se ha dougen e varnedgeiz ; kemeret a reas eur skoued aour ha goudre beza laket ar pez-se da zeni e kichen skouarn ar pinvidik e lavaras d'ezan :

— Klevet ho peus ar zon?

— Ya! eme henman.

— Mat, neuze eo paeet mat d'eoc'h breman, gand ar zon-se, ar c'houez vat en deus klevet ar paour-man pa dre-meme ebiou d'ho ti ; it eta, gant hoc'h hent, ha lezit-hen, en habaskter, hiviziken!

GERIOU DIAES : kintus : hargneux ; meuzaou : mets ; aoza : préparer ; habaskter : paix, tranquillité.

Perak eo sant Yvon ker karet ha ma 'z eo e Breiz

SANT Yvon a zo brudet bras e pevar c'horn Breiz ; n'eus ket eur pardon ker kaer hag e bardon, nag eur bez ker kaer hag e vez.

D'an 19 a viz mae, bep bloaz, ez a pardonerien a vilierou d'e bedi, da gérig Landreger a vir e relegou hag en deiz-se, e benn benniget, a-us d'ezan eur gurunenn aour, douget war diouskoaz ar veleien, a 'za, eus an iliz veur, da ober tro ar Minihy, e kreiz ar c'houez vat, ar bleuniou hag ar meuleudioù.

Eun alvokad e oa Yvon, dishenvel bras, avat, diouz alkvakaded all e amzer, rak atao e veze a-du gand ar gwir ; mat dreist e oa ouz ar beorien, an intanvezed hag an emzivated ; met n'eo ket e eunder, nag e galon vat hepken, eo o deus e laket da vezza trec'h da zent koz hor Breiz ha zoken d'ar seiz sant a ziazegas hor seiz eskopti.

Sant Yvon Landreger a zo bet pedet hag enoret, gant meur a hini hag a venne pedi hag enori eur zant Yvon all kals kosoc'h etegan hag a oa bet ankounac'haet, a-nebeudou, e vuhez.

E Kerne-Veur ez eus eur gêr hanvet Sant-Yvon hag a oa anezi pell a oa a-raok ma teus mab brudet Kervarzin er bed.

Hag ouspenn-se an hano a Yvon n'eo ket eun hano breizat eo ; eun hano eo hag a deu eus an Alamagn hag a oa douget e meur a vro ha gant eleiz a dud a-raok an XIIIvet kantved.

Meur a zoare dishenvel a zo da lavaret Yvon e Breiz : Izel : darn a lavar : Yon, Youn, Noun, ha darn all : Yeun, Youen, Youan.

Tri hano all dishenvel a-grenn diouz an hano a Yvon a vez roet da zant bras Landreger : Ewen, Eozen hag Erwan.

(1) - Eur gériadenn a zo, e Plougonvelen, hag a zo hanvet Sant-Aouen : etre Sant Ewen, Eouen ha sant Aouen, n'eus ket kals a gemm.

EWEN, — (e kemraeg, Ywen, Owen), — a gaver e skridou savet, en IXvet, e abati Redon (1).

Kals henevedigez a zo etre Ewen, pe Eouen ha Youen ha setu perak n'eo ket souez e vefent bet kemeret an eil evit egile.

EOZEN eo stumm brezonek an hano latin Eudo.

Parrez Kenech-Euzen, (livir Eozan), e Kemper, a veze troet e latin, er bloaz 1401, dre « de colle Eudonis » (Cart. de Quimper, Bibl. nat., 9891, fol. 49).

Eozan gand an amzer a zo deuet da veza Eoen, Euen hag an dud ne welent kemm ebet ken etrezan hag ar ger Youen.

ERWAN. Tra sebezu, sant Yvon n'eo anavezet nemet dindan an ano a Erwan e Landreger ha n'ouzon ket penaos e oar deuet da rei d'ezan eun hano ken dishenvel hag hennez diouz e hini gwirion.

E Kerne-Veur ez eus eur barrez hanvet Sant-Erwan hag evit doare, iveau, sant Erwan Landreger eo patron ar barrez-se.

**

Mab sanctel Kervarzin, eta, mar d'eo ker brudet ha ma'z eo, a dle eun tamm eus e vrud da bevar sant all, da nebeuta, a oa hanter ankounac'haet o buhez pa voe laket war roll ar zent, er bloaz 1347, ha darn eus an dud a en em erbede ouz ar zant nevez a grede edont oc'h en em erbedi outo ha setu penaos ar zant hag a oa ken eveziant p'edo o veva war an douar da rei ha da lakat rei e dra da bep hini, en deus bet, meur a wech ha digant meur a bardoner, pedennou ha profou hag a vennent kas d'eun all.

Kement-se ne vije ket bet c'hoarvezet ma vije bet roet dioc'htu d'ar zant nevez hano e dud ; Helori — a veze skrivet Haeluuori en IXvet kantved — hag a oa eun hano breizat p'egowir eo graet gand an daou c'her : HAEL, da lavaret eo brokus ha RI pe RIX, da lavaret eo roue, hag eun hano kaer pa verk pebez tad mat ha roue brokus eo sant Yvon evid e Vretoned :

*Evidomp-ni ema e garantez vrasa
Evidomp-ni e ra e vurzudou kaera.*

(TENNET DIWAR EUR STUDI
GRAET GANT J. LOTH).

MIZ

MAE

TEC'HET eo ar goany kuit diwar hon tro evit mat.

Gant miz mae, an nevez amzer a zo bremen e barr he brud. Dindan ar sourradou avel glouar, dindan ar gwa-zennou heol tomm a diaz dan ar gliz noz ken madelezus, ar bleunioù hag ar bokedou a bep liou a zo en em zigoret, ar gwez a bep ment a zo en em c'holoet a zeliou tener, ar parkeier hag ar prajou a zo en em garget a ch'hlazvez. Kement a c'hell ober plijadur d'hor lagad a zen, al liouiou skedusa, a gavomp ledet dirazomp gand eul largentez dis-par, a hed ar deiz. Hor skouarn ive en deus e walch'a zudi, e kreiz ar mor a gan a zav a bep tu. N'eus mui a vrini louet, a laboused-aod o nijal a-us d'hor penn hag ouz hor sponta gand o mouezioù raoulet, met laboused hag a garomp, laboused hag a gan d'eomp kanaouennou seder, evel ar eostig, ar boc'h-ruzig, an ale'houeder hag hep dale an durzunell. Kaer eo beva bremen war hor maeziou leun a levez, a yaouankiz hag a chened. Ar vrouc'hizien hag a gave brao c'hoarzin, epad ar goany, ouz hor bouteier-prenn hag hon henchou lous, ar vrouc'hizien, skuiz en o ziez, a gav gras bremen dont da glask an disheol hag an aer yac'h en hon touez. Eur baradoz, war an douar, e vije bet miz mae evidomp, panefe da be-var seurt loenedigou hag a vije kalz gwelloc'h d'ezo mont da zutellat brulu war menez Are eget dont tost d'eomp : ar c'houiled, ar c'houibou, ar c'helien hag ar melfeed.... Eur panefe bennak a vez atao.

L. B.

PERIG HAG AZILIS

YER SULA

Emil Souvestr, ar Montroulezad, en unan eus e leorriou, en deus savet eur vojenn diwarbenn eur zant ne vevas biskoaz nemed en e spered hag a hanv sant Kalonek : eur gontadenn n'eo ken, met troet eo kerkoant, ma kav d'in e c'hell ober plijadur d'hol lennenrien ; setu-hi aman :

SANT Kalonek a oa bet ganet e Breiz-Veur ; d'e driouec'h vloaz e vennas dont da brezeg ar feiz da Vreiz-Izel; kuitaat a eure e dad hag e vamm hag e savas en eur vag ; ar vartoloded a c'hoanteas lemmei e holl vadou digantan, met pa weljont n'en devoa nemed eur groaz houarn war e galon hag eur vaz kelenn, en e zourn, henstlapjont war aochou Kerne, hep gwenneg hag hep tammo.

Ar zant a valeas, epad an deiz ha, diouz ar pardaez, ec'h en em gavas demdost da Blogastell ; eun takad tiez

a oa eno, bodet, hag an divroet, skuiz gant e hent, a azezas, war dreujou unan anezo, da c'hdal ma vije digoret d'ezan. Mestr an ti, pa deuas, a reas d'ezan sevel buan ac'hano ha kerzet pelloc'h : Kalonek, sentus, a yeas, war dreujou an ti tosta. Met graet e voe d'ezan mont kuit ac'hano iveau, hag evelse e reas tro ar geriadenn hep kaout digemer e nep lec'h ; edo o vont da c'hourvez, war an douar noaz, pa welas eun ti soul ha n'oa ket bet tost d'ezan c'hoaz ; mont a reas betek ennan ; en ti-ze n'oa nemed eun intanvez paour, he hano Sula, re goz ha re zinerz da drei an douar, en dro d'he zi, douar brug an diou drederezh anezan ; paour oa eus a vadou an douar, met pinvidilh oa he c'halon ; Sula a gare rei da baouroc'h egeti ; teir gavr he devoa ha pemp yar wenn ; al laez hag ar viou a ranne gand ar brasa plijadur.

Digemer laouen a reas d'ar zant; kinnig a eure d'ezan ar pez a oa en he zi; seloua eure a gentelioù hag antrozoù e c'houleñnas beza kristenez ; ar zant a glaskas dour d'he badezi, met n'oa banne ebet en ti; eur c'hart leo edo ar feunteun ac'hano ; Kalonek a reas eun touli gand e vaz, el liorzh, ha kerkent e tarzas eun eienenn surzodus eus an toul en devoa graet.

— Ho trugarekaat a ran, a-berz an Aotrou Doue, emezan, eus ar vad oc'h eus graet d'e zervicher. Hiviziken e c'helloch doura ho touarou kement ha ma keroc'h ; beva a c'heilloc'h eur vioc'h e lec'h ho teir gavr hag ho yer ne ehanint da zefi nemed epad amzer ar c'horai : ra vez viou bepred er banerig a welan a-istribilh ouz an tach.

Goudre beza roet e vennoz da Zula ha d'he ziegez, an den yaouank a yeas gand e hent hag a gendalc'has da bedi Doue noz-deiz.

Sula avat he devoa bet eun aluzen gaer digand ar paour : he faner ne zisleune ket hag he feunteun ne zizec'h he ket ; ma karje e vije bet deuet da veza pinvidik bras, met he c'halon a oa chomet tener, evel kalon eur vamm hag he c'harantez e kenver he nesa a greske dre ma kreske he c'harantez e kenver Doue. Aliés e veze gwelet, he fanerig ganti ouz he brec'h, o vont da gas viou d'eur vaouez klanv pe d'eur c'hrouadur dinierz ; a-wechou

all e rae gwestell da rei d'ar vugale a veze o c'hoari war an hent, ha, bep bioaz, da zadorn-Fask, pa stage a-nevez he yer da zefi, e kase eur banerad viou d'ar presbital, « en envor d'o mamm-goz », emezi.

Ha m'ho pije goulenet outi :

— Pe seurt mamm-goz ?

He divije lavaret raktal, hag hi souezet o klevet ho kouenn (rak hounnez a ouie eur bern traou ar Zula goz-se) : Mamm-goz va yer, a lavaran ! Ar re-ze a zo bugale vihan d'eur yar wenn degaset d'ar Mabig Jezuz, en e graouig, gand unan eus ar bastored pe bastorezed ; pep hini a dueu eun dra bennak gantan da rei d'ar Messias : amann, krampouez, bara, denved ; ar yar wenn-man a oa iveau, da vihana, petra bennak ma n'oa hini all ebet ; mez he devoa he-unan-penn en he faner pe war al leur kluijet hag hi a zonje, rak ar yer n'int ket ken diempenn hag eur maread tud a zo ; ken dianaoudek n'int ket iveau hag houman outi he-unan a lavare :

— Emaint holl, en dro d'in, o klash gouzout piou a ray braoa da Jezuz ha me ne roan seurt d'ezan ; ha, koulkoude, n'en eus ket da glemm anezan ; roet en deus d'in diouaskell da zifenn va laboused diouz ar sparfell, yvinou da skrabat an douar, lagad lemm da welet ar prenved a deu dioutan ha pluny flour da c'helei va c'horf.

En eur zonjal e oa en em zilet betek al laouer a rae e gavell d'ar Mabig bihan ; ober a reas eul lamm ebarz, hag eno, kuzet etouez ar plouz, harp ouz dournig ar c'hrouadur en devoa krouet ar bed, e lakeas eur vi gwenn, tomm ha brao : « Setu evidoc'h, va Mestr », emezi.

— « Hag abaoe ma ouzoun, eme Zula, eo va yer eus ar ouenn-se, dreist-holl abaoe m'int bet benniget gand ar zant, ne vankan Morse da gas eun dousenn viou pe ziou d'an Aotrou Person, a zalc'h plas Jezuz war an douar. »

Sula a jomas koz d'ober vad en he c'harter ; a-raok ma tremenas e c'houennas gand eur vouez tano, he fanerig

vruzudus hag he ene, dishualet, a njajas warzu ar baradoz. Piou a jomas digor e c'henou o sellet outi ?

Sant Per, porzier ar baradoz ; n'en devoa gwelet Morse ene ebet henvel ouz henman, a venne mont e ti an Aotrou Doue, eur banerad viou gantan.

A-raok m'oa dizouezet prins an Ebestel, edo Sula, er penn uhela, stouet dirak ar Were'hez hag hi, laouen, a daolas ar baner war barlenn Mari : « Ar re-man a zo d'ho Mab, emezi, hag ene Sula, war ar marc'had ! »

**

Skouer ar baourez he devoa douget frouez ; tud ar barrez breman a ra eveldi ; kas a reont eun dousenn viou pe ziou, diouz o aes, d'o beleien, ha tamm ha tamm ar c'his a zo en em skignet dre ar vro ; e Bro-Leon ema ar c'his vat-se atao, e meur a barrez, da gas viou d'an illiz, d'ar veleien, da wener pe da zadorn-Fask, hag evit o la-kât bravoc'h darn o liv e glaz, liou ar baradoz, evit di-gas sonj eus burzud sant Kalonek.

Ha bep bloaz, n'ho peus nemet teurel evez, da zeiz gouel Nedeleg, e vez eur vi gand ar yar wenn.

TINTIN ANNA.

Erispoe Roue Breiz -- 851-857

MAB hena Nevenoe, Erispoe, a gemeras kurunenn Rouanez ned Breiz warlec'h e dad; en e amzer, ar Franked a daspas, er bloaz 851, gand ar Vretoned, gwasoch lamm c'hoaz eget n'o devoa tapet en amzer e dad, e Ballon, er bloaz 845.

Ne jomas, gand ar Roue Charlez Ar Moal, kér vrás ebet etre Roazon ha Paris.

Tours, Orleans, Chartres, ar ch'hériou-ze holl a oa kouezet, an eil goude eben e rouantelez Breiz.

Erispoe, roue Breiz, a oa ker bras e c'halloud, pe vra-soc'h, eget hini Roue Paris.

En amzer-ze, an Normaned, tud digristen ha gouez eus broiou an hanter-noz a rede moriou Breiz, war o bigiskanv, hag a ziskenne da ober gwäll droiou war hon aochou.

Da C'houl Yann 843, a-greiz m'edo an dud en oferenn-bred, e kemerjont kér an Naoned, e lajont eur bern kris-tinen, e laerjont eur bern traou hag e telc'hjont d'ar red, gand o laeronsiou, en aoun da gouenza dindan kriban dir Nevenoe ; er bloaz 853 e kredjont distrei ; Erispoe a stourmas outo hag a stlapas er mor ar re anezo n'en devoa ket gellet o laza ; tec'het a rejont diouz aochou Breiz, evit eur pennad (855).

Charlez Ar Moal, evit gouunit dre gaer an tachennoù rouantelez en devoa kollet dre vrezel a ginnigas, neuze, Erispoe, e vab Loeiz da vab kaer ; roue Breiz a zelaouas komzou flour roue Paris hag a asantas.

E Breiz avat, eleiz a gavas abeg e Erispoe hag a yeas

e kounnar o klevet hano eus eun hevelep dimezi, Salaün, kenderv-gompez Erispoe, a yeas er maez anezan e-unan o klevet ano eus eun hevelep marc'had hag a lazas roue Breiz, en eun iliz, e tal an aoter, evit pignat war e dron ha stourm gant muioch a nerz eget biskoaz evit difenn gwiriou e vro.

Sant Salaün -- 857-874

Torfed euzus Salaün a lakeas Breiziz da skrija hag eleiz o welet o roue nevez, gand e gurunenn dastumet e gwad e genderv, o devoe donjer outan, er penn kenta.

Charlez Ar Moal a welas an dra-ze buan hag a gredas e oa deuet ar c'houlz evitan da zailha war hor Breiz, met, raktal, o welet an danjer a oa evit o rouantelez, an holl Vretoned a unanas o holm nerz da stourm ouz an enebour milliget (1), ha Charlez o welet kement all a gavas gwell sina ar peoec'h gand ar roue nevez eget mont da ziskleria brezel d'ezan.

Evit difenn e rouantelez, Salaün en devoe da stourm, n'eo ket hepken ouz roue Bro-C'hall, met iveauz eskipien Bro-C'hall.

Bodet e Toul, er bloaz 859, ar re-man a skrivas da bevar eskipien Breiz, evit ma teujent a-benn da lakât o roue da blega da hini Paris hag ar Vretoned da baea taillou d'ar Challaoued, evel en amzer goz.

Salaün ne reas ket eur van evit klevet gourdrouzou an eskipien c'hall ; ar re-man a en em vodas adarre, e mis eost 866, e Soissons hag ac'hano e skriviñet, d'ar Pab Nikolas I, eul lizer kalet a-eneb ar Vretoned :

« Tad Santel, émezo, tud Breiz a zo tud gouez ha kriz, mar deus er bed ; ne reont nemed o fenn o-unan ; n'int kristinen nemed a hano ; gourc'hennit eta d'ezo plega, evel o zud, en o raok, da roue Paris ha paëa d'ezan, evel-do, an taillou, bep bloaz ».

(1) - « Brittones ad resistendum totis viribus parati essent. » Komz kaer tennet eus buhez sant Salaün ar Merzer.

Erispoe o lakat an Normaneed da dec'hel (855)

Ar Pab, e c'hellit kredi, ne roas urz ebet d'ar Vretoned da blega d'ar C'hallaoued. An holl boblou dirazan o deus kement a wir an eil hag eben.

Ar Vretoned pa glevjont petra o devoa graet eskipien Bro-C'hall, e lec'h plega, a en em glevas gand an Nor-

Salaün o lakat Charlez ar Moal da zina ar peo'ch (867)

maned hag a roas eur gwall lamm d'ar C'hallaoued, e Brissarth, e kichenik Angers, er bloaz 866.

Ar peo'ch a voe sinet e Kompiieg, er bloaz warlere'h hag eskoptiou Avranch ha Koutans a voe distaget diouz Bro-C'hall ha staget ouz hor Breiz,

Biskoaz hor Bro n'eo bet aet keit he harzou evel ma oant aet er bloaz 867 ha n'eo ket souez en divije gellet Salaün lakât e penn unan eus e liziri, er bloaz 869 : « Salaün, a drugarez Doue, Roue Breiz hag eul lodenn vat eus Bro-C'hall »(1).

**

Ma taole evez da lakât madou an douar da vont war well, Salaün a daole evez, dreist pep tra, da lakât madou an ene da vont war gresk.

Evit ma vije muioch'a unvaniez etre e veleien hag evit ma c'helljent, dre-ze, labourat gant muioch'a nerz da skigna ar feiz en e rouantelez, e klaskas diframma Iiz e vro eus a zindan galloud Arc'heskob gall Tours.

Tri lizer a skrivas war-ze d'ar Pab Nikolas I, unan e miz mae 865 ha daou er bloavez warlerc'h. Gouleñn a rae ma vije laket Festinian, eskob Dol, da Arc'heskob war Breiz a-bez ; eskibien Bro-C'hall a boanias kement ma virjont ouz ar Pab da ober outan e lavarou ; Salaün n'en zavas ket, evit an dra-ze, ouz Nikolas I ; evitan ar Pab oa Doue war an douar.

C'hoant bras a zavas gantan da vont da Rom; marteze e venne anzav, ouz Vikel Jezuz-Krist, an torfed en devoa graet evit gellout pignat war dron Rouaned Breiz. Penn-nou bras e rouantelez hen dizalias : « Re a vleizi a zo o redek moriou Breiz, emezo ; ma tec'h ar pastor e kouezint war an denvet ». Salaün a jomas er gêr ; eskob Gwened, Jeremias, a yeas en e lec'h, gant profou kaer da rei, en e hano da Adrian II, a oa neuze war gador sant Per ; en o zouez e oa eur skeudenn aour anezan e-unan ker bras ha ker pouunner hag hen : ar Pab a roas d'ezan, en distro, brec'h sant Leon III.

Mat en devoa graet Salaün chom er gêr, rak er bloaz

(1) - « Salomon gratia Dei totius Britanniae magnæque partis Galliarum princeps ».

Lennet e traon eur skrid savet d'an 12 a viz ebrel 869 ha miret etouez paperou koz abati Redon.
872 edo an Normaned e Angers. Trec'het e voent, er bloavez warlerc'h dre finesa ar Vretoned ha gant skoazell ar C'hallaoued.

**

Salaün a oa brokus e kenver an ilizou hag ar manatiou ; sevel a eure manati Plelan, etre Lamball ha Dinan, evit ma c'hellje menec'h Redon en em denna eno pa zigouesje d'ezo beza re wasket gand an Normaned.

E bried Wenbriz a voe sebeliet e iliz ar manati-ze ha setu perak e stag an outi kalz leve ; rei a eure d'ez i kaluriou, kroaziou, dilhad ha leoriou oferenn, evit ma vije pe-doue evitan, evit e dud hag evit ma chomje Breiz en he sav : « Pro stabilitate Britanniae ».

E hunvre oa dilezel ar gurunenn a roue hag en em den-na eno da ober pinijenn ar rest eus e amzer ; darn eus e dud a en em zavas en e eneb, Gallaoued ha Bretoned ; tec'het a eure en o raok ; treuzi a eure Breiz (1), eus an eil penn d'egile ; d'an 23 a viz mezeven 874, ec'h en em gavas e chapel an Itron-Varia e parrez Plouziri ; mont a eure enni ; e enebourien her c'helec'h as eno ; o welet edo e vab kaer Paskuiten, en o zouez, e faligalonas hag youl gantan da rapari an torfed en devoa graet, e-unan, ec'h en em lakeas etre daouarn ar C'hallaoued hen dollas hag hel lazas.

Abaoe chapel an Itron-Varia a zo hanvet chapel Itron-Varia ar Merzer.

Korf Salaün a voe kaset da Blelan ha sebeliet e tal hini e bried.

Sant Salaün n'eo ket unan eus ar zent-se eo ha n'o deus graet pec'hed ebet biskoaz ; pec'hi en deus graet met gouezet en deus sevel eus e bec'hejou hag ober pinijenn evito. Biskoaz hor bro n'eo bet ker skedus evel ma oa en e amzer ; ma teufe, war an douar, e skuilhfe daelou gwad, evel Hor Zalver, denc'hent e varo, o welet pegen disunant eo ar Vretoned breman ha pegen izel eo kouezet Breiz.

(1). - E Plouyé, ez eus eur chapel vrudet e peder enni sant Salaün hag a die beza savet demdost d'an hent a heulias, ar Merzer, p'edo o tec'het a-raok e enebourien. Pardon brás ar chapel-ze a vez graet da zul ha da lun ar Pentekost.

KIZELLIT va istor ennoc'h,
Merc'hejou foll, hag e vennoc'h
Kaout da c'houde eneou gwennoc'h.

Kals en dro d'in am galve koant,
Hag am meule hervez va c'hoant,
Ha mevelien an diaoul e oant.

Am sevel a rent dreist an holl,
Ha setu me, paourkaez penn foll,
D'ar red, en hent a gas da goll.

Pell da bourmen ar pedennou,
Prim d'an douar ar chadennou
Hag a-raog d'an abadennou!

Dansou koz ha dansou nevez
A leunie euriou va devez,
Traou all am leze dievez.

Dansou nevez ha dansou koz
A beurleunie euriou va noz
Ha dounoc'h doum ez en er foz.

Siouaz d'in, nag a zeveziou,
Siouaz d'in, nag a nozveziou
Foeltret net, epad bloaveziou!

Eur sac'h a bee'hejou am oa,
War va diouskoaz pounner e oa
Hag ennoun ne oa mui a joa.

Laouen dirag nep am gwele,
Dourek em zi me a ouele,
Astennet war eun tamm gwele.

O techou vil, gant ho tent lemm,
Na c'houi a dag, na c'houi a flemm
Ha d'hoc'h heul pebez mor a glemm!

Ma, graet eo va dans diweza,
Re drist eo en em stlabeza,
Eur santez eo poent d'in beza.

Hag aet oon bet da gaout Jezuz
Hag en e galon truezus
En deus gwalc'het va dremm mezus.

Hag, en nenvou, ar bee'herez,
Ar plac'h divez, an danserez,
Euz eun tron kaer a zo herez.

O holl Madalened ar vro,
Ar memez Mestr d'eo'ch-c'houi, d'ho tro,
Tu da zont davetan a ro.

It da ouela war e dreid noaz,
P'eo gwir hirio ho kortoz c'hoaz,
N'eo ket sur ho keto warc'hoaz !!!

J. L'HELGOUAC'H O. M. I.

AR C'MOSA

Eus ar re a zo bet pareet e Lourd

KAZETENN Grot Lourd, d'ar 24 a viz gwengolo di weza, a gomze diwarbenn Justin Bouhorts, a zo hirio e Pau en eun ti hag a zigemer ar re goz.

Heman eo ar c'hasa e buhez eus ar re o deus kavet ar pare e dour burzudus Lourd. E bareans a c'hoarvezas breman ez eus 76 vloaz, d'ar 4 a veurs 1858, da laveret eo teir zizun hepken goude m'o a en em ziskouezet ar Werc'hez, evid ar wech kenta da Vernadeta Soubirous.

Justin Bouhorts, bugel a 20 miz, a zo war e dremenyan en eun tiig paour eus Lourd. Abaoe m'eo ganet, e vez taget gant an derzienn ; n'en deus tam'm nerz ; n'hell ket c'hoaz bale ; ar medesin ne oar mui petra d'ober d'ezan, hag ar maro a zo tost. An tad hag ar vamm a zo e kichen kavell o c'hrouadur o c'hdal ma tenno e huanad diweza. Eur vaouez garantezus eus a gichen a zo o klask af lieenn da zebelia ar c'haezig bihan.

« Maro eo », eme an tad o welet izili ar bugel, a zo sonnent ha ne finvont mui.

« N'eo ket maro, ha Gwerc'hez ar Grot her pareo-din », a lavar ar vamm, hag en desped d'he gwaz ha d'he amezegez e krog en he bugel, hel lak braoa ma c'hell en he zavancher, hag ez a d'ar red etrezek grot Masabiel, evel pa vije kollet he fenn ganti.

Pemp eur eus ar pardaez eo, p'en em gav er Grot. Kalztud a zo c'hoaz eno o pedi. En em deurel a ra d'an daoulin hag e ra eur bedenn galonek. Da c'houde ez a dre douez an dud hag e c'hell en em ruza war he daoulin beteg an toull graet e kichen ar vammenn sour ; kregi a ra e korfig he bugel hag her soub holl en dour skornet.

Ar re a wel ar vamm a zo spontet ; grosmolat a reont, droug enno : « Eur follez eo, emezo holl ; c'hoant he deus laza he bugel ». Hag e klasker mirout outi. Hi ne finv ket hag a zalc'h atao he bugel en dour.

Ar bugel a oa warnan liou ar maro, ne finve ket.....
« Ar bugel a zo maro, a lavare an dud. Lezomp hi. Ar vamm gaez a zo kollet he fenn gant he glac'har ». Epad

c'hart-eur ar vamm a zalc'has korf he bugel en dour. E pemp munud e vije bet lazet gant dour ker yen, ha goude ma vije bet ya'ch ha krenv.

Ar c'horf bihan a oa sounnen, skornet, ne finve ket. Leun a feiz goulskoude, ar vamm hen tennas eus an dour, hel lakeas en he zavancher hag hen dougas etrezeg he zi en eur bedi ar Werc'hez.

« Gwelet a rez eo maro », a lavaras an tad. — « Nann, eme ar vamm, n'eo ket maro, ar Werc'hez hen dalc'ho d'emp ». Hag e lakeas ar bugel en e gavell. Eur pendig goude e tosteas he fenn outan. « Tenna a ra e alan », emezi. An tad buan a zilammas. E gwirionez ar bugel a oa beo. An daoulagad a oa kloz, met ar c'horf n'o a ket henvel ouz eur c'horf maro ; henvel oa ouz korf unan hag a zo kousket c'houek.

Epad an noz penn da benn ar c'hrouadur a dennas e alan, brao ha reiz, dirag ar vamm a oa eirus bras ha ne gouskas berad en novez-ze.

Antronoz Justinig a zihunas diouz ar mintin ; e zremm a oa kaer, leun a vuhez, daoust m'da c'hoaz treut ; e zaoulagad a vouze'hoarze o sellet ouz e vamm. Hen, ha n'en doa biskoaz graet kammed ebet, en doa c'hoant sevel eus e gavell. Ar vamm n'o a ket evit kredi e vije krenv awalc'h he bugel hag hel lezas en e gavell. An dervez a dremenyan evelse hag an noz warlerc'h a voe iv mat meurbet.

Antronoz, 6 a veurs 1858, an tad hag ar vamm a guitaed abred o zi evit mont d'o labour. An hini bihan a oa kousket brao en e gavell. Pa zistroas d'an ti, ar vamm a voe warnez kouenza, ken strafilhet oa. He mabig, an hini n'en doa gellet ober kammed ebet c'hoaz a oa savet e-unan eus e gavell, a valee, a rede dre ar gambr, leun a nerz ha laouen holl. Ar vamm a lezas eur griadem hag a en em harpas ouz an nor evit gellout chom en he sav.

Justinig a zeus d'en em deurel etre divrec'h e vamm. Houman her briatas en eur ouela.... « Pare oa abaoe dec'h, emezi, p'e gwir e c'houenne sevel, ha me, berr va feiz, em eus miret outan ». An tad a zigouezas iv e ti. « Gwelet a rez, n'o a ket maro ; ar Werc'hez he deus roet d'ezan ar pare ».

Y. U.

Mojennou Brezonek

OLIER HAG ALANIK

A LANIK Al Louarn a rede, ar pez ma chelle, gand Olier Ar Ch'ilhog en e c'henou : « Tapet eo ganez, en taol-man 'ta, Alanik ? » a lavaras d'ezan ar goueriadet a oa o labourat en o farkeier ?

- Lavar d'ezo 'ta, eme Olier, ne zell ket an dra-ze outo.
- An dra-ze ne zell ket ouzoc'h, eme al Louarn.
- Flip ha setu ar c'hihog kerkent nijet eus genou Lanik e beg eun dervenn.
- Eun taol farserez eo a glasken c'hoari d'it, Olier, eme al Louarn.
- O! farserez ha farserez a zo, a ganas ar C'hihog.

PERAK NE OAR KET AN DURZUNEL OBER-HE NEIZ ?

AR BIG, kalon vat d'ezí, a oa deuet da ober he neiz d'an Durzunell. Epad ma laboure, houman ne ehane da lavaret : « Mat eo! mat! mat! mat evelse! »
— Mil malloz, eme ar Big, ma ouezez ober da neiz gwele.

MANUAL GUARDIAN

RARGET e oa bet an Alc'houeder da gas ar Veoc'h d'an Taro ; o vez a m'en devoa baleet ar Veoc'h war e. droad, an Alc'houeder a bignas er vann, en eur lenva : « Ich, ich, ich, torret em eus va gar, ich, ich, ich ; ich, ich, ich ! »

AR BIG HAG AR GOV

AR GOV, pe ar marichal, mar d'eo gweil ganeoc'h, a oa
o klask lakat daou damm houarn da spega an eil ouz
egile. Ar Big a oa o sellet outo, e beg eur wezenn ha ne
ehane da lavaret : « Kemer pri gwenn ; kemer pri
gwenn ! »

— Deus aman, ya, eme ar gov, e kounnar, ha me a la-kay pri gwenn d'it en eun tu bennak! » hag e kendalc'hé da skei, met kaer en devoa skei ha kounnari, an daou damm houarn n'en em spegent ket. — « Martze, evelato, emezan, e vije gwelloc'h d'ia kemерet eun tamm pri gwenn? »

Ober a eure ar pez en devoa lavaret ar big ha kerken an daou damm houarn a en em spegas an eil ouz egile, brao bras.

AL LAOUENANIG HAG AK VRAN

A L Laouenanig a gane e beg eur skour : « Dec'h e oan bet o pesketa hag em oa tapet eur zilienn ken teo ha va morzed. Met en em rinkla he deus gellet eus a dre va daouarn ! »

O lammet hag o piglammet war e skour e lavare iveau :
« Houarn e rank beza pe zir, pa ne dorr ! »
— Ya! Ya! terri a ray dindannout, eme ar Vran, ker

Hag ar Vran d'he zro ha lammet war ar skour.

— Taol evez, eme al Laouenanik, ne weles ket emaout aze a-us ar ster.

A-vec'h m'en devoa lavaret an draze ma torras ar skour, diouz ar wezzenn, dindan pouez ar Vran hag ar Vran gêz a gouezas er ster hag a en em veuzas.

— N'em oa ket lavaret d'it teurter evez, eme ar haouenanik.

Mojennou klevet e Gemene, gand
eun derveziour e hano Carreric,
hag embannet gand an AOTROU
LOTH, e *Annales de Bretagne*, ni-
verenn ebrel 1888.

♦ An Diaoul Besk ♦

War eun ton koz, anavezet mat,
e kostez Santez Anna ar Palud,
ha dastumet gand an Ao. Boteriou.

Me 'zo bet en i-fern e-pad miz gwengolo,
Kem-penn boutou an diaoul Kamm, o-ber d'ean e va-ro.

Me 'zo bet en ifern, epad miz gwengolo,
Kem-penn boutou an diaoul kamm, 'o-ber d'ean e varo.

Penaoz oun aet ebarz, mez am eus 'laret d'eoc'h ;
Frank eo bet ha frank e vo, frank an hent dirazoc'h.

An hent a zo ledan ha leun a blijadur :
Hen darempredet em eus, en amzer n'oan ket fur.

D'am zreid e oa lipous ha rinkia 'raen warnan ;
Siuaz! n'en deus ken eun tu : traon penn-da-benn gantan.

En ifern 'z eus kouezet kals tud 'vel a ouzoc'h :
Eun hepken 'zo deut er maez : setu hen dirazoc'h.

C'hoant ho peus da c'houzout penaos oun deut er maez,
N' vo ket pell hag e klevoc'h, ma kirit taol evez.

Eur paotr fin eo Paolig, leun e zac'h a droiou ;
Eur wech e kavas e vestr : me voe trec'h d'e ardou.

En ifern, eur puns doun, leun a denvalijenn,
Ne weler goulou nemet war an treujou hepken.

Me droc'he reun Paolig, lemmet mat va aotenn :
« Goulou d'in, pelloc'h, diaoul kamm, eun darvoud a rafen ! »

Gant eun taol lost, Paolig a zigoras an nor ;
E lost hir, war an treujou, an nor 'jomas digor.

Goulou-deiz dirazon, d'ar frankiz e oan tost ;
Eun taol aotenn, war e lost, setu Paolig bilost.

— « Sell 'ta besket Paolig ! » Pebez c'hoarz 'zo savet !
Gand ar vez 'red ar 'chanfar d'ar penn-all da guzet.

Me 'zo lammet er maez, hep laret kenavo :
« Klask eun all, ma ker's, Paolig d'ober d'it da varo. »

Me 'zo bet en ifern, e kreiz eun tan garo ;
Da leski gand an diaoulou, biken ne 'z in en dro.

Krog e born hon Ael Mat, hed an deiz, hed an noz,
Kendale'homp holl da vale, gant hent ar baradez.

J. T.

Kuzuliou ar Medisin

Ne varv ket kement a vugale breman ha kentoc'h gand ar gwall-glenved-se, met eur c'hlenned spagus eo ; rak-se, e ranker beza war evez pa vez eur c'hrouadur, taget gand ar paz-moug, evitan hag evid ar re-all!

Da genta : e ranker souba, en dour bero, an dilhad hag al listri a vez bet gand ar c'hlanvour ;

D'an eil : arabad eo chom en e alan, na pokat d'ezan ; gwalc'hi, meur a wech bemdez, ar vizaj hag an daouarn, gant dour-savon, dour « phéniqué » pe « dour sublimé » ; gwalc'hi ar c'houzoug, en diabarz, gant « dour boriké » ha mont da zibri ar prejou, disparti dious an hini klav'z :

D'an trede : kerch'et ar medisin araok ma vez re ziwezat, kerkent ha ma santer, war ar c'hrouadur, merk ar paz-moug : paz, da genta, eun nebeudig terzienn, ha droug-gouzoug ; ar c'hrouadur a vez raoulet ; poan en deus oc'h esa kaout e vuhez, hag e vouez, pa stag da boursals, a zo henvel ous hini ar c'hilhog ; pebez enkreuz a zav neuze e kalon ar vamm !

Araok ma teuy ar medisin, e vez roet, d'ar c'hlanvour, louzou da zisteurel (sirop « ipéca » d'ar vugale yaouank, « émétique », d'ar re vrás) ; goude, neuze, e vez roet d'ezan da eva : gwin, bouillons, laez, pe eun dra bennag all, aes da lounka.

Mat eo ive, gwalc'hi diabarz ar c'houzoug gant dour klouar, bet bervet, eul loiadig gwin-êgr ennan, pe c'hoas beradou dour aval-sitron.

PAOL AR RIOUALLON.

Kuzuliou ar geginevez

— An doare da aoza fars, mar plij, Katel gêz !

— Petra, penn-avel, n'ouzout ket aoza fars ? hag e zebri, n'ouzout ket muioc'h ?

— Eo, Katell : evid e zebri ne vezan ket nec'het, ha mat her c'havan ; met, na 'z it ket d'ober goap ouzin ! Mall bras am eus da zeski ganeoc'h, rak, eul lizer am eus bet, eul lizer hag a zo em godell, bet digant daou aotrou bras a c'houlenn an doare d'ober fars !

— D'eomp eta ! daou lur vleud gwiniz du a zo aman en eurzac'had ; n'eo ket re da eiz den, rak ar c'hig ha fars a vez kavet mad gand an holl ! Eur pred dinaon eo, ha gwechall goz, en amzer hon duked hag abaoe, e veze gwelet ar fars, war an daol, e kement ti a oa war ar mèz, tiez-soul ha maneriou, hag e kér, zoken, alies ; sell mat : kemmesk a ran ar bleud hag al laez, ez-yen, en eur bodez, dibouloud brao ; lakât a ran laez a-nebeudou ken a vez evel yod tano pe evel lipig teo ; da c'houde e lakan eun tamm amann, pe c'hrêz, pe eun tamm druzungez diwar ar zoubenn ; diouz ar pez am eus da lakat e ran, evel just ; eun tamm holen m'en devezo blâz, ha brema kerz dillo da gregi er sac'h lien teo ; dalc'h mat d'ezan ma la-

kin ar fars ebarz ; eul las warnan, starta ma c'hellan, hag e taolin va sac'had fars, er pod-soubenn a zo war an tan, dour ennan, dour bero ; pemp eur en deus ezomm da boazat, pe wardro ; ar c'high a zo re abred e lakât dioc'htu, pe e vije re boaz ; hag araok dizac'ha e vez gwasket war ar fars (ez tomm) evid e frika, e vruzuna muia ma c'heller ! intentet eo ?

— Ya, ya, Katell, trugarez !

LIZIG.

Divinadennou

miz mae

1. — Eur ++++++ hag eur ++++++ r+++,
A ra alies +w+++ diffez.
2. — An ++++++ a dro.
Ar m+++ a +kt.
3. — +n++n ha ++ut+ eo k++at.
Ha +m+m hep ++at.
4. — An ++++++ a ra +++ elec'h ++++++
D'ar +++ a++ en et +ut.
5. — Neb a zo l+++++ gant +r+ +te'+
A gav +a++r+ e pep +++t.

Klaskit ha lakit er c'hrenn-lavariou kaer-se, ar geriou pe al lizerennou a vank. Arabad degas ar responchouken na vezou moulet divinadennou miz mezeven. Degasit d'eomp krenn-lavariou kaer all anavezet en ho pro.

Sant Yann Vosco

1815-1888

Sant Yann Vosco (1815-1888)

DA zul Fask diveza ar Pab Pi XI en deus laket war roll ar zent eur beleg santel eus an Itali, Don Bosco, en devoa anavezet mat en e yaouankiz hag en devoa graet eur vad divent en e vro.

Don Bosco a oa bet eun den eus e amzer. Red eo d'eomp stourm ouz hon enebourien, gand armou hag a zo koulz hag o re-o-unan ; a-hent all ne dalv ket ar boan ; ne glasker bet stourm ouz peziou kanol an XXvet kantved gant re ar XVet ; evelise ives, ne glasker ket difenn ar feiz, en hon amzer, evel m'her graet bremant ez eus pemp kant vloaz : « gand armou henvel », hennez oa e c'her ha pep tra a oa mat d'ezan da c'hounit ar yaouankiz ha d'he chacha war hent ar furnez : ar c'han, ar zonerez, ar c'hoariva, ha dreist holl ar voulez, al leoriou, ar c'ha-zetennou, an almanagou.

Goueliou hep par a zo bet graet, en enor d'ar zant nevez e Rom, da zul Fask, hag e Turin, d'ar zul warlerc'h. Mab hena roue an Itali a oa e Rom hag e Turin, e penn ar bardonerien niverus a oa diredet d'an diou gêr-ze da enori ar zant nevez.

Eur Mision Brezonek e Breiz-Uhel

E Gwitre (Vitré), Breiz-Uhel, ez eus bet d'ar 24 a viz meurz diweza, eur mision, e brezoneg; pedennou, kanaouennou, prezegenou, an traoù-se holl a oa e brezoneg ha wardro tri c'chant a dud a oa en iliz; muioch' eget ne vez gwelet e meur a barrez a Vreiz-Izel, el lec'h ma ne vez komzet nemet brezoneg.

Ar brezoneg a zigor an hent da Zoue da ziskenn e kalon ar Vretoned, kals gwelloc'h eged ar galleg : dalc'homp d'hor brezoneg.

Jubile an Dasprenedigez

Dre al lizer meur « Quod superiore anno » ar Pab a ro da anaout e c'hello holl gristenien ar bed ha n'o deus ket gellet mont da Rom, epad m'eo bet digor eno an nor zantel, gouunt pardon bras Jubile an Dasprenedigez, en o

farreziou, etre an 28 a viz ebrel 1934 hag an 28 a viz ebrel 1935.

Ra vezo ar bloavez jubile-se eur gwir vloavez jubile da lavaret eo eur bloavez a levez dre ma vezo bet eur bloavez a zantelez.

XXIVe Gouel ar Bleun-Brug

Setu aman ar c'hanaouennou o devezo da zesk ar ganerien a glasko kana e kenstrivadeg ar Bleun-Brug, e miz gwengolo a zeu :

KANERIEN A-UNANOU
(Solistes)

Soprano : Leor kanaouennou Bleun-Brug 1922 ; p. 12.
Alto : Leor kanaouennou Bleun-Brug 1928 ; p. 4.
Tenor : Leor kanaouennou Bleun-Brug 1920 ; p. 10.
Baryton : Leor kanaouennou Bleun-Brug 1932 ; p. 8.
Basse : Leor kanaouennou Bleun-Brug 1921 ; p. 2.

KANERIEN A-STROLLADOU

(Chœurs)

Diou vouez henvel : Leor kanaouennou Bleun-Brug 1922 ;
page 16.
Diouez vouez dishenvel : Leor kanaouennou Bleun-Brug 1920 ; page 14.
Teir mouez dishenvel, a : Leor kanaouennou Bleun-Brug 1930 ; page 14.
Teir mouez dishenvel, b : Leor kanaouennou Bleun-Brug 1932 ; page 15.
Peder mouez dishenvel : Leor kanaouennou Bleun-Brug 1921 ; page 20.

REOLENNOU AR GENSTRIVADEG

Le Règlement du Concours)

Reolennou kenstrivadeg ar bloaz-man a zo henvel mat ouz re ar bloaveziou tremen. Ar varnerien a c'houenn hepken ma kemero ar ganerien an eil kanaouenn a ganint

er maez eus leoriou kanaouennou ar Bleun-Brug evit ma vez klevet, er genstrivadeg, toniou nevez ha dishenvel diouz ar re a zo bet klevet betek-hen.

TAOLENNOU AN ITRON VARIA

(hervez skeudenn I. V. Goatkeo)

kizellet gand hor c'henlabourer mat **XAVIER DE LANGLAIS**, Moulet int e liou glas ha du war baper teo ha ker. 40 cm war 32 o deus an taolennoù-se.

EUR SKOED AR PEZ

Evid o c'haout skrivit da « **RONAN CAOUISSIN (An Droellen)**, Pleiber-Christ (Finistère).

ALIOU

BUGALE,

Niverenn « Feiz ha Breiz » miz mae, a gas d'eoc'h deveriou diweza AR SKOL VREZONEK evid ar bloaz-skol a zo oc'h echui. War « Feiz ha Breiz » gouere, c'houi a gavo hoc'h hanoiou gand ar poenchor gounezet ganeoc'h aboue Nedelec.

AR SKOL VREZONEK a lavar d'eoc'h kenavo ar bloaz da zont, ha bennoz Doue da veza diskouezet kement a vontez vat edoug ar bloaz tremenet.

Selaouit mat c'hoaz : Ne vo laket war « Feiz ha Breiz » nemet hanoiou ar vugale o deus digaset o deveriou hep miz hep mank aboue Nedelec. Ma vank d'eoc'h eur miz bennak, n'eo ket re ziwezat c'hoaz d'eoc'h digas ho skridou. Deveriou ar SKOL VREZONEK a rank beza kaset holl d'an Ao. GRILL, inspecteur de l'Enseignement libre, impasse de l'Odet, Quimper.

Da SCRIGNAC, eo e tleer kas kement tra a zell ouz ar choumanachou, ar paeamanchou, hag ar skridou da voula.

● Ar skol vrezonek ●

I. — COURS ÉLÉMENTAIRE

Racentez à votre manière dans des phrases très courtes, en breton, l'*Historie de Lanig ha Bisig e gaz*, qui se trouve dans ce numéro.

II. COURS MOYEN ET SUPÉRIEUR

1e Da drei e brezoneg. — SAINT YVES ET LES PAUVRES

... « Les pauvres ne sont pas toujours bien faciles à soulager : tout leur manque. Comme les oiseaux du ciel et les fleurs des champs, ils sont sans prévoyance, il faut pourvoir à tous leurs besoins. Saint Yves, retournant de La Roche-Derrien, un jour de marché, fit la rencontre d'un pauvre qui paraissait bien malheureux : « Prenez ce pain, lui dit-il, en tirant de sa poche un grand morceau de pain qu'il avait acheté en ville, prenez ce pain et que Dieu vous bénisse ! » — « Que voulez-vous que j'en fasse, répondit ce malheureux ? Je vais mourir de froid comme vous le voyez ; je souffre cruellement de la fièvre ; je n'ai pas de vêtements ». Saint Yves n'avait qu'un habit, n'importe ! il s'en dépouilla pour couvrir les membres glacés de ce malheureux, puis s'en retourna comme il peut et envoie Rivoal Le Floc'h, son tailleur, à La Roche, acheter une pièce d'étoffe pour lui faire un autre vêtement qu'il donna encore, sans doute, au premier pauvre qu'il aura rencontré.

(Extrait de *Saint Yves*, par M. l'Abbé FRANCE.)

GERIOU DIÈS. — *Sculager* : diboañia ; *ils sont sans prévoyance* : traduire par : ne sonjont tamm eu traou da zont ; *besoins* : ezommoù ; *fièvre* : terzienn ; *dépouiller de ses vêtements* : em em ziwiška ; *membres glaces* : izili skournet.

2e Da drei e galleg. — KAN MINTIN D'AR WERCHEZ

II

Testat a ra heol splann ar beure, Evnig skany, en amzer o nijal,
Mall eo d'in finval ha sevel, Mintin-mat 'lavar e zonig,
Da genta e fell d'in koulskoude Hed an deiz beteg an noz tenval
Dihun va chalon a vugel ; Morse ne davio e vonezig ;
Dibun ha digor va chalon, Evel-se, Mari, hep paonez,
Va genou ive, Me 'renk hed an de,
Da gana d'am Mamm, d'am Itron, Ho saludi gant lievenez,
Ave, Ave ! Ave, Ave !

GERIOU DIÈS. — *Mall eo d'in* : je dois me hâter ; *evnig* : oiselet ; *zonig* : chansonnette.

III. — COURS SUPÉRIEUR SEULEMENT

Votre Première Communion : donnez, en breton, les impressions que vous avez ressenties en ce grand jour.

AR C'HATEKIZ DRE DAOLENNOU

An eiz eürusted

— Bugel bihan, lavar d'in petra eo EIZ?
 — Eiz eürusted.

Er brezegenn gaer a reas Hor Zalver, eun dervez, war ar menez, eo e ro d'eomp da anaout an eiz eürusted.

En amezi-ze, eme zant Veze, o welet segment a dud a oa ouz e heul, Jezuz a bignas war eur menez ha pa voe azezet, e ziskibien a dosteas outan hag ec'h en em lakeas da gomz outo ha d'o c'helenn en eur lavaret :

1. — Eürus an dud paour a spered, rak rouantelez an an nenv a zo d'ezo.
2. — Eürus an dud habask, rak dont a raint ad veza mistri an douar.
3. — Eürus ar re a ouel, rak frealzet e vezint.
4. — Eürus ar re o deus naoun ha sec'ched a justis rak o gwalc'h a vez roet d'ezo.
5. — Eürus ar re a zo trugarezus, rak trugarezus e vefor en o chenver.
6. — Eürus ar re a zo glan a galon, rak gwelet a raint Doue.
7. — Eürus ar re a gar ar peoc'h, rak galvet e vezint bu-gale Doue.
8. — Eürus ar re a vez graet brezel d'ezo abalamour d'ar justis, rak rouantelez an nenv a zo d'ezo; ya! pa vezoc'h milliget, pa vezlavaret a bep seurt droug ac'hanoc'h, pa vez berniet gevier warnoc'h abalamour d'in neuze, ya, neuze e vezoc'h eürus hag e c'helloc'h en em laouennaat ha tridal rak bras e vezov ho kopr er baradoz.

Feiz ha Breiz...

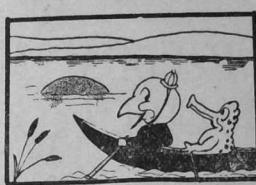

Lanig ha Bisig e gaz

(*Diwar Cymru'r Plant*)

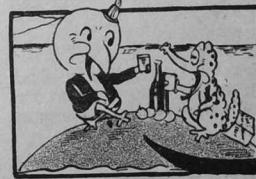
...ar Vugale vihan

Poufer. — Ohé ! Krok ! ma 'z afemp da ziskuiza, eun tammig, war ar roc'h a wslan du-hont ?

Krok. — Aman e vefemp brao kenan da verenna.

Poufer. — Ya ! pell diouz an trouz ha diouz hon enebonr Fri-Teo...

Poufer. — Chistr Breiz-Izel eo heman, Krok... n'ez eus ket er bed gwelloc'h egetan... yes'hedou d'it...

Krok. — Ha d'it iveau ! Nag eurus tra !

A ! A !
O. O... Petra a c'hoarvez ga-neomp ? Ar roc'h o krena !
Boum ! Badaboum ! Boum ! boum !...

Poufer. — Aaaaaa !... Fri-Teo !...

Fri-Teo. — Ya... ne c'hellin ket kousket ken breman 'ta... setu aze konsorted avat ; mont da gemer va c'hein evit ober cholori warnan ? Brrrooooh !... e'hoant am eus d'ho lounka, ho taou !...

PANER VURZUDUS AR MEVEL FANCH

Pezig-c'hoari farsus en eun arvest
■■ gant Evnig Arvor ■■
(Kendalc'h)

DIVIZ XV
KERLAN, FANCH
FANCH

Va Mestr n'eo ket paour; met, hel lavaret a ran dirak
Hor Zalver war ar Groaz, dirak ar Werc'hez ha Sant Erwan,
ho paeron, paour e vezoc'h, paour raz, mar chom an diaoulou bihan-ze aman.

KERLAN

Eur servijer mat out, ha kalon ec'h eus... sell! pelec'h eman ar chadenn aour am oa laket aman war an daol?

FANCH

N'ema ket ken? N'eus c'hoaz nemet eur pennadig am eus he gwelet.

KERLAN

Sur out Fanch? N'ec'h eus ket he laket 'n eul lec'h all?

FANCH

Ya, ya, sur mat!.... C'houi marteze Aotrou.....

KERLAN

N'am eus ket he c'hemeret, ken sur all.

FANCH
Neuze 'man laeret!! KERLAN
Feta! Gant piou? FANCH
Feiz! gant unan eus ar vugale, sur mat! KERLAN(rust)
Fanch! FANCH
O! Aotrou, perak feuka? Ho nized o deus o zechou fall,
evel ar vugale all iveau. KERLAN
Ne veje ket kentoc'h, unan eus an daou glasker bara?
adgalv anezo! FANCH
(Eus kostez al leurenn-c'hoari)
Hé! hé! deuit aman ho taou!

DIVIZ XVI
KERLAN, FANCH, PER, YANN
PER (da Yann)
Exit eur banne! YANN
Sur awalc'h! (da Gerlann) Trugarez, bennoz Doue,
Aotrou! KERLAN (rust)
Evel se eo am zrukarekait? YANN
A greiz hor c'halon eo ; ya laouen avât ; ac'hanta, Pêr?
PER
E gwirionez. KERLAN
Eus va digemer am zrukarekait, o laerez d'in eur chadenn aour?

PER (da Yann)

Tamall 'ra d'imp da veza laeret eur c'haor!
YANN

Han?
PER

Hon deus laeret eur c'haorig bik-ha-bê!!....
YANN

Pebez c'hoari! eur c'haor?
FANCH

Eur chadenn eo a lavaran c'hoaz!
PER

Eur c'haor, c'hoaz?
FANCH

Eur chadenn-vontr, unan velen!
PER

A! eur chadenn-vontr, en aour?
FANCH

Ya!
YANN

Han? chadenn-vontr?
PER

Hon deus laeret, emezo!
YANN

Pebez c'hoari (En eur hijal e Benn) Nann! Nann!
KERLAN

A! Nann! (da Ber) Skarz da zac'h!
(Per a skarz e zac'h, ha n'ez eus kavet netra, da Fanch) : Furch e sac'h an hini koz.
(Fanch o furchal ne gav netra, met e zourn a deu dellou war an tu-gin! (Koueza a 'ra pep seurt traou is-kiz : tachou, houarn koz, eur goz voest-vutun maklet, eur pez korn butun, eul loa goad, met chadenn ebet).... Setu aze avât, eun abadenn iskis!

FANCH

Hel lavaret a ran d'eoc'h, va Mestr, ar vugale...

KERLAN

Unan bennak anezo marteze, 'vit c'hoari eun dro d'it, a c'hell beza koachet ar chadenn. Emaint el liorz pella, Galv anezo d'an ti. (D'an daou baour) : Mat, c'houi c'hell mont kuit.

(An daou baour a zastum o zammigou traou 'en eur c'hozmalat).

FANCH

(O vont a gozterz)

Tremeur, Gwenole, Briag, Lanig, Loig, Armel, Herve, Tual, allô!

AR VUGALE

(Eur pellder) : Oho!

FANCH

Deuit d'an ti!

AR VUGALE

(Er pellder) : Mo! iou! hou! hou! hou! (Ar vugale a zigouez war al leurenn-c'hoari 'vel eun taol avel).

YANN

Deus Per, sac'h an dien! Na pebez c'hoari!

DIVIZ XVII

KELAN, FANCH, AR VUGALE

KERLAN

Va bugaligou gêr, (o klevet an hanô-ze, Fanch a ra eur c'hruz d'e ziskoaz) aman oa eur chadenn aour war an daol, ha breman ne vez ket kavet. Piou ac'hanc'h en deus he gwelet?

TREMEUR

Me n'am eus ket, bepred! (Ar re-all, pep hini d'e dro) : na me iveau!

FANCH

Brao awalc'h eo gouzout, penaoy ar chadenn-ze, n'eo ket act kuit e-unan! Mar lez an aotrou ac'hanon, araok pell e vo kavet....

KERLAN

Gra 'ta Fanch ha gra buhan.

FANCH

Bugale, unan ac'hano'h en deus laeret ar chadenn.....
(Kounnaret, o klevet-komz evelse, ar vugale a ra sellou treuz ouz Fanch) O! bugaligou, sellet a dreuz pez a garoc'h!.... Al laer en deus eun hanter yunutenn evit diskleria ar wirionez!

TREMEUR

Me n'em eus laeret netra ebet!

GWENNOLE

Na me kennebeut!

BRIAG

Na me kennebeut!

ALAN

Sellit va godell!

LOIG

Prest oun da drei va holl godellou.

ARMEL

Ha me iveau!

HERVE

Me, kemend-all!

TUAL

N'eo ket me eo, sur, va eontr, n'eo ket me eo!

FANCH

Ta! ta!.... Pa 'z eo gwir ne fell ket d'al laer en em ziskleria, me 'zo 'vont d'her c'haout.
(Fanch kuit)

(Da genderc'hel).

Taolennou hon Zalver

Evit derc'hel koun eus jubile bras hon Dasprenedigez hon eus laket hor c'henlabourer mat Yvon AR FLOC'H, da denna Hor Zalver o paouez tremen, diwar Grist brutet Beauvais, bet kizellet er XVvet kantved, hag e vez miret breman en Trocadero, e Paris.

40 6/m war 32 o deus an taolennou-se ; moulet int war baper teo ha kaer.

E pep ti kristen e lakint ar re o gwelo da bleustri war boaniou Mab Doue.

Eun daolenr evelse, kaset dre ar post, ha golet mat evit ma ne vez ket sklabet en hent, a roomp evit 8 real ar pez. An dousenn : 20 lur.

Goulenn taolennou Hor Zalver ouz REENER « Feiz ha Breiz », Scrignac (Finistère). C. C. 21.802, Rennes.

“ L'ULMINUCINE MOREUL ”

est le dépuratif tonique idéal contre les humeurs, les vices du sang, glandes au cou, faiblesse, la touche des enfants.

Donne aux enfants ce tinct frais et rose, indice de la santé.

Parfait pour les jeunes filles dans la période de transformation.

Indispensable aux personnes âgées qui se plaignent de fatigues, douleurs, retour d'âge.

35 ans de ventes toujours croissant sont la meilleure garantie de l'efficacité de ce produit qui a la valeur du public.

Mères de famille, ne vous inquiétez pas, tant que vous donnez de l'Ulminucine à vos enfants, vous les mettrez à l'abri d'un grand nombre de maladies, c'est le meilleur préventif de la tuberculose.

Prix : Grand flacon : 29 francs ;

Demi-flacon : 15 francs ;

Petit flacon : 10 francs.

Si vous toussez, prenez du SIROP CELTIQUE, un de ceux qui sont le plus estimés. Prix : 12 francs.

Recherchez-vous
le Café à primes?
achetez
le **CAFÉ DU JOUR**
il vous plaira!

le sac de 250 gr.
5.85
avec un Bon-Prime

Ti koz L'OLLIEROU

L'HOSTIS & JORDE, Successeurs

18, 27, rue Louis-Pasteur, 18, 27. — BREST

... Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en HON TI e kavoc'h ato ar muia da joaz hag an dessiniou nevesa e mouchouerou ha tavancherou brodet.

SEIZ, MEZER, HA DANVEZ A BEP SEURT

Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had eget neus forz pehini all.

Eun eskompt a UGENT REAL DRE GANT a vez roët e marc'hadourez, ha DEK DRE GANT d'ar familhou niverus diwar diskouez o c'hartenn.

Ar Mouler : E. THOMAS, Gwengamp.

Ar Mérour : Y.-V. PERROT, Scrignac.